

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fil.
Fél évre	4 kor. — fil.
Negyed évre	2 kor. — fil.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszöres hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VIII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. November 8.

6. szám.

Dr. Darányi Ignác.

Mikorra mai számunkat lapunk tisztelt olvasói kézhez kapják, már megalakult és megkezdte munkálkodását a Tisza István gróf elnöksége alatt megalakult s Őfelsége a király által kinevezett új felelős magyar ministerium.

Az új ministeriumban, mely feladatává tette a hazánkban immár háromnegyed év óta dúló politikai harcok megszüntetését és az alkotmányos rend helyreállítását, új nevekkel találkozunk. Egyes régibb kipróbált erők helyét újabbak foglalták el s az, a mi minket ebben legjobban érdekel az, hogy a földmivelésügyi tárca is gazdát cserélt. Darányi Ignác eddigi földmivelésügyi ministerünk megvált állásától, hogy abban helyet engedjen Tallián Bélának, a képviselőház alelnökének s ebből az alkalomból nem mutaszthatjuk el, hogy néhány rövid szóban méltassuk a visszalépő minister ur érdemeit.

Hogy mit jelentett Darányi Ignác minister ur az ő magasztos hivatásában, ezt rövid pár szóban elmondja a Budapesti Hirlap november 1-én megjelent 300-ik száma a következőben;

Darányi: a kis emberek nagy gondozója, a szegénység táplálója, a feltört tenyerek meg-

olajozója, ő utána méltán sirhat a mi legfőbb és legtöbbet érő állami erőnk, a magyar nép. Az összes földmivelésügyi minisztereket együttvéve, nem volt annyi szociális alkotása sem annyi koncepciója, mint neki magának, Mekkora széles határt tudott ő kikerekíteni a maga tevékenysége számára! Hány gazdasági ág és mennyivel lett értékesebbé, nagyobbá, hasznot hajtóbbá az ő keze alatt. És minő kitartással küzdött meg a némettel a gazdasági kiegyezés harcában. A pénzügy, az ipar és a kereskedelem vesztiesen vonult vissza ebből a csatából: Darányi megvédte a mezőgazdaság érdekeit. Sokáig volt miniszter, de nem elég sokáig. Munkakészségének most a hatalmon kívül kell föladatakat találnia. Igazi férfi lévén: nem fogadhatja el a kényelem sorsát. A lelépő magyar miniszterek rendszerint beletörődnek abba, hogy őket félretették, munkaerejüket kihasználták. Föl annak alaposan rendjelezve: hozzájuk most már sem a munka, sem a kritika-mondás nem illik. A tarok kiment a divatból, az adomázó élethez külön bölcsesség és külön talentum kell: így a lelépő magyar miniszterek tisztán a lustálkodásnak szoktak élni s kényelmüket csak visszatérő emlékeik zavarják meg. Ha legalább az emlékeiket megírnák: szolgálatot tennének a magyar történetírásnak, a mely valósággal sinyli a magyar memoire-irodalom hiányát. Darányi — úgy gondoljuk, — nem arra való, hogy elmerüljön a hintaszékben s elmerengjen a tevékenység idejének halványuló emlékein. Neki folytatni kell

ott a magánéletben, a hol elhagyta a hivatalában, folytatnia kell a kis emberek gondozását. Szive is, tiszta látása is van hozzá s rengeteg tapasztalata.

A Budapesti Hírlap eme bucsuztatóformaszavaihoz alig lehet még valamit hozzáadni s ha ezt mégis tesszük, az speciálisan a mi nülön erdészeti szempontunkból történi.

Tagadhatlan tény ugyanis, hogy erdészetünknek ujabban minden téren tapasztalt föllendülését szintén oda sorozhatjuk a távozó földmivelésügyi minster ur érdemei közé.

Az alkotások és njitások egész sorozatát látjuk. Ott van az erdészeti tiszti és altiszti személyzet anyagi helyzetének fokozatos javítása a kincstári erdőknél. Ha visszafelé nézünk csak egy évtizeddel is, olyan különbséget találunk a kincstári altiszti személyzet javadalmazásánál, a mely méltán kelthet meglepedést. Ezek jólétének előmozdításához nem csekély mértékben járult hozzá az egyenruha átalány engedélyezése is.

De nem csak a kincstári erdőknél, hanem az ujabban állami kezelés alá vett községiéknél és közbirtokosságiaknál is, ha nem is egészen, de részben mégis jobbra fordult az altiszti személyzet helyzete nem csak anyagi szempontból tekintve, hanem a szolgálati viszonyok tekintetében is. Nem lehet ugyanis tagadni, hogy sok rossznk volt szülője a községi és közbirtokossági erdészeti altiszteknek a gyakran a műveltség legalacsonyabb fokán álló községi

biráktól és közbirtokossági tagoktól való függése, mely függő helyzet nem egyszer lett okozója a szolgálati kötelességek megszegésének vagy legalább elhanyagolásának is. Az még mindenkinek élénk emlékeztében van, kikáltképpen azoknak, a kik maguk is részesei voltak a dolognak, hogy milyen keserves volt a községi és kerületi erdészeti altisztek helyzete fizetések felvéttlénél, a mikor nem egynek tiznél is több községben kellett körutat tennie, míg e valóban verejtékes fáradozással kiérdemelt csekély havi gázsiját összeszedhette. Most már ezen is segítve lett, a mennyiben ezek a fizetések is egy hivatal által, egy összegben lesznek kifizetve. Igaz, hogy még a rend nem köszöntött be teljesen, mert egyes helyeken a fizetés nem történik pontosan, no de remélhető, hogy rövid időn belül itt is be fog állani a teljes javulás.

Ezek mind olyan vivmányok, a melyekért méltán hálával adózhat az erdészeti altiszti személyzet Darányi Ignác volt földmivelésügyi miniszter urnak, a minek azonban csak természetes folyománya az, hogy ugyancsak a hála érzetével kell eltelve lennie a miniszterumban lévő azoknak a férfiaknak irányában is, a kik ott az erdészeti ügyek vezetői, mert hogy a felsorolt vivmányok elérésére nagy befolyása volt az ő tanácsaiknak is, azt tagadni nem lehet.

Miután pedig ezek a hűséges tanácsakók továbbra is ott lesznek a miniszterium kebelében, biztosra vehető, hogy az új miniszter

Szarvaskaland.

Irta: Gyöngyöshalászi Takách Gyula.
A V. és Á. után.

Hátulját még takarta a lábaserdő sátor; elejével kint állt a kőgörgeteges vágásban. Szép 12-es agancsa felnyult az ágak fölé, élesen rajzolódva le a tiszta kék égen. Ha az előtte ugrándo-zó kis borja és a legelésző hosszufülű tehén nem árulják el élő agancsos voltát: az ember azt hitte volna, hogy kőből van faragva; olyan mozdulatlanul állt helyén.

A lenyugvó őszi napsugár még egy pillanatra végig siklott karcsú bokáin, duzzadt, sörényes nyakán s magasra emelt koronás fején, sárga-piros fény-nyel világítva meg a páratlan szép élőképet.

Magam lent álltam a völgyben s onnan bámultam fel hozzájuk a magasba. Szerettem volna, ha

szárnyaim nőnek, hogy lőtávolságra odarepülve, zsákmányul ejthessem a szép 12-est.

Szárnyai azonban csak vágyaimnak, gondolataimnak nőttek, hogy annál jobban érezzen tehetetlenségemet. Megvoltam akadva, nem tudom mit tegyek.

A cserkészut egyenesen feléjük kanyargott fel a katlan mélyéből, de annak most nem vehettem hasznát — akár ne is lett volna — mert a lehető legrosszabb szelem volt. Oldalról félszéllel lehetetlenség volt feljutni hozzájuk; olyan szederinda-sűrűség és kőgörgeteg állta utamat. Egy mód volt még csak hátra: a másik hegy gerinczén felmászni, nagyot kerülve s felülről cserkészni le jó széllel — de ez is kivi-hetetlen. Beletelik jó háromnegyed óra, míg megjárom s addig nem lesz bolond az a bika, hogy várjon reám.

Ha meg itt maradok, gyönyörködhetem ugyan benne, de agancsot nem viszek haza. Mégis, tán meg kellene próbálni a kerülő utat. Igaz, hogy nagy út, meg nem valószínű, de azért nem lehetetlen, hogy beüt, Legalább nincs kizárva a emény... Gyerünk hát

ur jóindulatát is meg fogják nyerni illetőleg megerősíteni erdészetünk és annak apostolai és munkásai részére.

Végezzük szavainkat azzal a tiszta szívből eredő fohással, hogy a távozó miniszterurat még soká tartsa meg az Ég kedves hazánk javára és adjon neki még sok hozzá hasonló hű és munkás fiát!

A sarki vagy havasi nyúl (*Lepus timidus* vagy *variabilis*) és annak vadászása.

Irta: Vihar Győző.

A »punti« mély hegyszakadék osztja két részre Svájc legzordonabb, de egyszersmind vadakban legdusabb és valóban vadban eléggé is bővelkedő magas hegyvidékét, mely az égbe nyúló »Réti« alperesek szívében ezer négyzetkilométert meghaladó területen, részben Alsó-Engadin erdős völgyületét képezi Graubündten kantonnak.

Punttól kezdve, dacára a dél felé nyúló iránynak Engadin vidéke úgy szólván lakhatlan, vad terep és zord éghajlati viszonyai miatt is gyér lakossága a majdnem hét hónapon át tartó hosszú télen el van zárva a világtól, él, de nem élvez, nyomorog, rágódik a szabadon szárítgatott ürü és vadhuson, meg a juh nyújtotta haszon, kenyér nélkül, mit földje meg nem terem; nyomoruságos léteért folytonos hadat viselven a duvadakkal. Ellenben Engadinnak a Punttól észak felé vonuló része barátságosabb éghajlatu; itt már a tavaszi vetemények megérlelik a kenyérnek való lisztet is és habár itt is szokatlunul rövid egy a tavasz mint

a nyár, de mégis legalább lehet róluk beszélni, sőt ezek igenis kellemesek a hegyek tövében, dacára a többször bizon szokatlan magas hőfoknak is és ezért Alsó-Engadin völgyét tavasszal elárasztja az idegen üdülők serege. Süs, Zernitz, Sacot és P. Sesvenna helységek népessége tavasszal és nyáron át megkészsereződik.

Felső-Engadin inkább a duvadak, Alsó-Engadin pedig inkább a hasznos vadak otthona s az előbbi helyről az utóbbi területre leginkább a Punt szakadékon váltanak át a duvadak prédaejtés céljából és így ez a szakék nem csak állatra, de emberre nézve is az év minden szakában meglehetősen veszélyes, még pedig annál is inkább, mert a közlekedési viszonyok terep akadályok miatt itt bizon rosszak; nagyon szegények a kulturális viszonyok is általában véve s így a duvadnak nagy nyugalma van a kiterjedt őserengetegben.

Alsó-Engadin alacsonyabb fekvésénél s tarfósabb barátságos éghajlati viszonyainál fogva élénkebb, forgalmasabb, itt tehát a duvad már nem talál olyan nyugalmas otthonra és így ez nem is fordul itt elő olyan nagy számban s nem is tartózkodik itt állandóan, bár azért évenként tapasztalt garázdálkodása a lakosságot nagyon érzékenyen sújtja. Az egyiket vonzza a zerge, az őz, a szarvas, a másikat pedig a számos kövér juhnyáj, de a róka, sőt a farkas is igen szívesen és talán a legszívesebben is átvált a nagyon ízletes marmota s hihetőleg még inkább az itt nagyobb mennyiségben előforduló sarki vagy havasi nyul falatokért, melyek a magas hideg hegyvidékeknek különlegességei.

Szó lévén a havasi vagy némelyek szerint a »változó« nyúlról, ez megkülömböztetendő a mi közönséges, ugynevezett »mezei« nyulunktól (*Lepus Europaeus*) bár a magas Alpéseknek az ugyanaz, a mi nekünk, róna vagy dombvidéki lakóknak a mezei nyúl.

S azzal nekiindultam a meredek kapaszkodónak, mely körívben vitt fel a hegy tetejére. Meg-megálltam egy pillanatra lélegzetet venni s mindig odasandítottam a szarvasokra; vajjon ott vannak-e még? Ugyanabban a szoborszerű hoseban állt a bika, mint mikor észrevettem s maradt is nagy öröömre, míg csak — a tetőre érve, a fák el nem takarták a tekintetem elől. Megnyertnek véltem a játszmát... A mint feljutottam a hegy tetejére, kézbe véve a fegyvert, szaladásra fogtam a dolgot s végig ügettem a hosszú platót. A háromnegyed órai utat felényi idő alatt tevén meg, zihálva, fuldokolva jutottam el a hegy tulsó gerinczéig. Homlokomról szakadt a verejték, szemeim a hőségtől, megerőltetéstől karikát hánytak s halántékomon az örülden lüktető erek szétpattanással fenyegettek, ujjnyi vastagra dagadva. Teljesen oda voltam. Egy akkora szarvast elhibáztam volna 10 lépésről, mint egy ház. Leültem hát pihenni.

Pár perc alatt helyre jöttem annyira, hogy kezem uem reszketett s biztosan kezelhettem a fegyvert.

Valami 60 lépésre tőlem volt egy kiálló szikladarab, az alatt álltak a szarvasok. Odáig kellett tehát még eljutnom. Onnan már le lehetett látni a bikára.

Óvatosan, minden mozdulatot megfontolva, visszafajtott lélekzettel, szerencsésen eljutottam guggoló poszturában a szikláig. A rögtönző mutató ujjam nyomása alatt elcsetteut... egy hosszú mély lélekzet — s aztán arczhoz emelt fegyverrel lassan felegyenesedtem...

Csak nyújtózom, ágaskodom felfelé, már egész lábbujjhegyen állok, de a bika még mindig nem tűnik szemeimbe. Nem értettem a dolgot. Kimegyek a gerincz párkányára, honnan az egész oldal jól belátható s megütközve veszem észre, hogy a szarvasoknak hült helye van. Mintha csak jeges vízzel öntöttek volna nyakon, olyan kellemetlen érzés fogott el. Hát hová lettek?

Én nem ugrasztottam el, az bizonyos, de hát akkor ki?

Önkénytelenül letekintek a völgybe s majd a

A »változó« elnevezés vidékenkint jellemző ugyan, de általában véve ez az elnevezés nem helyes és meg nem állhat. Ezzel az elnevezéssel ugyanis jelezni óhajtják, hogy a havasi nyul időszakonként változtatja habitusának színét, pedig ez nem úgy van teljesen, mert például Skandináviában a nyulak egy részének nemezszőre mocskosan vörösbarna, fehér végekkel gyapjas szőrméje (pedig egészen szötét kékesszürke, másik részének szőrözete pedig — eltekintve a fekete fülhegyektől — egészen fehér, miként az északázsiaiaké és mindezek a nyulak állandóan megőrzik szőrzetüknek egy és ugyanazt a színét. Japánban, Kamcsatkában s az altái hegység északi csoportjában él éppen úgy, mint Irországbán, mely utóbbi helyen a sarki nyulak színe meg állandóan szürkés-barna.

Már az alpesi nyulakra rájuk illik a »változó« elnevezés, mert a május hónapban teljesen szürkés-barna s így egyszínű alpesi nyul mely a többi magasabb északvidéki nyulakkal egy és ugyanazt a fajt képezi, a hidegebb időjárással fokonként kezdi mezének színét változtatni, még pedig legelőször láb, — azután has, — utóbb oldal, — később hát, — majd nyak, — végül pedig fülhegyei kivételével, a melyek állandóan feketék, fej testrészei kezdenek el fehéredni, a míg csak az egész test tiszta fehér egy színt nem kap; de tavasz felé azután a háti részen ismét elkezd szürkülni, mely szín azután lassankint kiterjed az oldal, — a hasi, — a láb, tovább a nyak és végül a fej testrészekre is, mignem egész teste újból levetkőzi fehér mezét s fölveszi szokott tavaszi és illetve nyári színét, miből kifolyólag az alpesi sarki nyúl tavasszal s ősszel tarka, nyaranta egyszínű szürkés-barna, télen át pedig hófehér, a mindenkor fekete fülhegyek kivételével.

Az alpesi lakók egyébként a sarki nyulak közt még megszokott rendes tartózkodási helyükből kifolyólag különbséget tesznek az »erdei« és »hegyi«

nyulak közt is és úgy tartják, hogy az utóbbiak testre nézve valamivel kisebb ugyan, de nagyobb a fejünek mint az előbbieket, ámde eme megkülönböztetésnek semmivel sincsen több értéke, mint a mikor mi a mi közönséges nyulainkat »erdei« és »mezei« fajok szerint osztályozzuk. Tény azonban az, hogy az alpesi »erdei« nyul soha, még a legforróbb nyár derekán sem vált át az erdőövön túl a magasabbba, míg ellenben a »hegyi« nyulnak nyári rendes tartózkodási helye ez megközelítőleg egészen a jégárak s örök hó övéig.

A sarki nyul Svájc területén a magasabb hegyvidékeken, hol a törpe fűz, a boroszlán cserje, a cinkó s a vadlóhere még díszlik, mindenütt meg lehet találni, de mégis talán Alsó-Engadin magasan fekvő völgyének szegélyeit képező »Piz« hegyláncolat a valódi Mekkája, hol egy részének a sűrű fenyvesek, másik részének pedig a fenyő bokrok, a sziklás köves terek, kiterjedőleg majd csaknem egészen az örökös hó övéig biztosítanak megfelelő nyugalmat, hol a téli zordon időben alacsonyabbra tavaszra és nyárra pedig magasabbra költözhetnek vágyaik szerint természetüknek és szokásaiknak megfelelőleg, a hol az éj leple alatt estétől egész hajnalig mindenkor nyugodtan eltelelhetnek, hol hébe-korba vízhez is juthatnak és a honnan a hajnali órákban szemfüleskedés közben óriási nagy s gyors ugrásaikkal csakhamar visszatérhetnek nappal rendes

pihenő helyeikre, hol a növények első lábaikra lapított fővel s hátrafelé szegett fülekkel, a bakok pedig fölémelt fővel és folyton legyező fülekkel az egész napot békés szunyókálásnak szentelik, nem egyszer valamely marmota üreg kiszélesített nyílásában, sziklahasadékban, kövek vagy bokrok tövében is.

(Folytatása következik.)

a guta ütött meg, mikor láttam, hogy lent, a nagy vadkörtefáról vadonat új fehér gyolcszsákba egy alak szedegeti a körtét. Most már értettem, hogy miért mentek el a szarvasok.

No hiszen, nekem sem kellett több! Ádáz dühbe borulva, most már rossz széllel, rohatam lefelé, hogy úgy lsten igazába ellazsnakoljam azt az égetni valót, ki egy szép 12-essel megrövidített s hiába így meggyalogoltatott. És milyen kényelmesen szedi a körtét a beste-lelke! Majd elveszem a kedvedet a körtézéstől tudom, csak leérjek!

Méltó haragomat ilyen gondolatok és tervekkel kellőképen konzerválva, lejutottam a völgybe. Fegyveremet odatámasztottam egy fához és szépen be-cserkéázve a kétlábu duvadat; mérges kiáltással ugrottam ki a kis tisztásra, melyen a körtefa állott. De itt lábam gyökeret vert a földbe s ütésre emelt karom erőtlenül hanyatlott le oldalamra . . .

A vélt körtetolvaj tót atyafi helyett egy gyönyörű szép, ijedtében reszkető kis parasztlány állt előttem,

kétségbeesett szemeket vetve reám, meg a zsák körtére. Félig feltűrt piros viganója két formás lábikrát engedett látni s a kötőjéből kiömlött sárga vadkörte szanaszét hevertek előtte a zöld pázsiton.

Nagyot nyelve, a torkomon akadt a szó.

Az ádáz harag eltűnt — s homlokomról a vészes redők egy mosolyban simultak el.

A kis lány látva, hogy mosolygásra fogom a dolgot, ő is nekibátorodott s mosolyogni kezdett. Együtt mosolyogtunk. A helyett, hogy megszidtam volna, hogy, hogy nem még én segitettem neki szedni a vadkörte . . .

. . . A nap vörös tányérja rég lecsuszott a hegyek mögé s itt-ott egy-egy csillag is pislogott már az égen, mi még mindig a vadkörte szedtük. Látni se lehetett már, csak úgy tapogattunk . . .

A hegyoldalba megszólalt a 12-es s mély orgonahangját reszketve hozta le a szellő, mintegy gunyos figyelmeztetőül, hogy haza is kéne menni.

Felsegitettem tehát a zsákot a kis körtetolvaj

Hasznos tudnivalók.

Tűzálló szer fazsindelyes tetők bevonására.

Ama sokféle drága tűzálló szer helyett, amelyet különféle hirdetések ajánlanak a fatetőzetek bevonására, ime rendelkezésére bocsájtok gazdáinknak egy igen olcsó és egyszerű szert, a melyet mindenki rövid úton és könnyen beszerezhet s maga eszközölheti a tető tűzhatlanná való tételét anélkül, hogy mesteremberre szorulna.

Nem szükséges hozzá semmi egyéb, mint hogy köszén-kátrányt, meszelőt szerezzünk be és téglát törjünk porrá s annak porát átszítaljuk.

A köszénkátránnyal bevonjuk vastagon a tetőzetet s a nedves kátrányrétegre annyi téglaport hintünk, amennyit csak a kátrány beiszik. Ha a réteg néhány nap múlva teljesen megszáradt, akkor újból bevonjuk, most már vékonyabban kátránnyal s ismét téglaport hintünk föléje.

Az így konzervált tető nem csak tűzálló lesz, hanem a rothadástól is teljesen mentes, mert a kátrányos téglaporréteg semminemű nedvességet nem enged annak belsejébe behatolni.

Ha impregnálás utján akarjuk a fát tűz- és vízhatlanná tenni, akkor igen ajánlatos az olyan keverék, amely 100 rész vízből, 33,3 rész kénsavas ammóniából és 66,6 rész gypszből áll; az utóbbi keverékkel gyorsan kell bánni s egyszerre keveset készíteni belőle, mert hamar összeáll.

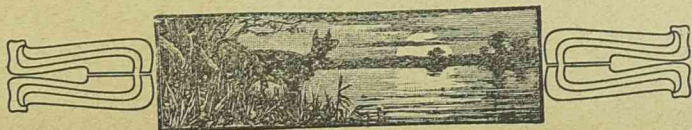
Felesleges mondanom, hogy nyáron, meleg időben alkalmazzuk mindkét szert. **Kr.**

A kék tej. Tudjuk azt, hogy úgy a tej mint a tejtermékek különféle hibái rendszerint a tehének táplálkozásában előforduló visszasságok következményei s azért bármely hiba forduljon is elő, rendszerint a tápanyagot vizsgáljuk meg első sorban és ez helyén való intézkedés.

Vannak azonban esetek, a midőn a tejnek hibái a tápszerrel semmiféle összefüggésben nincsenek s jó ha ezeket külön tartjuk emlékezetünkben, hogy adandó alkalommal azonnal elejét vehessük a bajnak,

hátára s aztán egy darabig elkisérve, búcsút vettem tőle . . .

A mai cserkészlet nem hozott szerencsét; nem lőttem bikát s tudj isten, mi lehetett az ok, hogy mégis oly jó kedvvel, füttyörészve tettem meg az utat hazáig, pedig a 12-es kihívó, didalmas bőgését folyton utánam kapkodfa az incselkedő esteli szél . . .

Ezen esetek mindenkoron a tisztaság hiányára vezethetők vissza s azért orvoslásuk is nagyon egyszerű.

Hogy állunk a »kék tejjel«, amely semmi összefüggésben sem áll a tápanyaggal, mert a tej megkékülése a pincében megy végbe, ahol a másnapos tejen, a midőn a föle már föladata magát, kékfoltok keletkeznek s azok mindjobban terjednek rajta és pedig egy gomba nem következtében, amely a pince vagy kamara levegőjében él és a tejjel lerakodik.

Ha a baj még kezdetleges és nem nagy arányú, akkor elégséges annak orvoslására a naponta való alapos szellőztetés; azonban ha a gombák tulságosan elszaporodtak, akkor le kell zárni a pince minden nyílását s azt kénnel a legalaposabban ki kell füstölnünk és csak négy-öt óra eltelte után szabad ismét ajtót és ablakot nyitni rajta. **K.**

H I R E K.

Eljegyzés. Süle Ernő m. kir. erdőlegény az apatini m. kir. erdőhivatal kerületében folyó hó 1-én eljegyezte Deák Mariskát. Szívből gratulálunk a fiatal jegyeseknek!

Öngyilkosság a kaszárnnyában. Veszprémből írják: Minap agyonlőtte magát itt egy közhonvéd, mert már október elsején szabadságot kellett volna s nem akart decemberig szolgálni. Altrichter Ferencnek hívják a szerencsétlen fiatalembert. A múlt héten Brau Antal századparancsnoknál jelentkezett s arra kérte őt, hogy adjon neki néhány napi szabadságot, hogy hazalátogathasson Győrbe. A százados azonban nem bocsátotta haza, mert a kaszárnnyában most epidémia van. Altrichter erre megszökött, de már másnap visszatért Győrből. Őt napi fogságot kapott. A fogságban fölakasztotta magát, de észrevették s még idejekorán levágták a kötélről. Egy őrt adtak melléje, a kitől azonban megszökött s átfutott a másik kaszárnnyába. Ott egy szolgálati fegyvert kerített, a melylyel agyonlőtte magát.

Zendülés a végrehajtó ellen. Resicáról jelentik hogy Kölniken zendülés támadt a minap. A községben megjelent ugyanis Demeter Traján körjegyzőségi végrehajtó, hogy az önkéntes adófizetőktől a hátraleköt beszédje. Voin Mojsze kölniki lakos lázító beszédére a lakosság megtagadta az adó befizetését és agyonütéssel fenyegette a végrehajtót, a ki kénytelen volt a község házába zárkozni. A fölbőszült emberek nekiestek a végrehajtó lovainak és kocsijának a megsebesítették a lovakat, a kocsit pedig összetörték. A községbe érkezett esendőrőrsjárat szétkergette a zavargókat, a végrehajtó pedig Resicabányára menekült. D'Elle Vaux Béla főszolgabíró szigorú vizsgálatot indított a zendülők ellen.

Medve a vasban. Nem mindennapi látványnak volt tanuja a minap, a lipótmegyei kincstári erdőterületen egy kisebb vadásztársaság. Podbanszko környékén az erdőigazgatóság néhány medvefogót állított fe. Ez a készülék egy métermázsa súlyvascsapda, mely erős vaslánczczal van a czövekekhez erősítve. A minap egy vadász társaság vonult ki az erdőbe vadászni, mikor is a bozótból morgást és lánczcörgést hallottak. Egy hatalmas kan medve volt a csapdában egyik első lábánál megfogva. A ritka

vadászsákmányt azután Kabsán János erdőőr egy fejlődéssel leterítette. Érdekes, hogy a medve a megfogott lábát már kezdte elrágni, nyilván, hogy kiszabadulhasson fogságából. (V. L.)

Kigyóvándorlás. Déi-Amerika sok helyén úgy javítják a legelőket, hogy felgyújtják a mezőt a nyár közepén. A rövid ideig tartó gyors tűz mindent elpusztít, mi a földszínen van, de érintetlenül hagyja a gyökereket és ezáltal a hamutól tárgyázott földön az első eső után buja fű verődik ki. Dr. Safray Uj-Granadában tanuja volt ily legelőjavításnak és a gyorsan haladó tüzet szemlélve látta, hogy egy irányból ezer és ezer kigyó mozgott a földön, miket a tűz lyukaikból kihajtott. Az így leégetett legelőről mind elmenekülnek a kigyók és ekkor ha csak lehet, erdős helyre mennek. Az óriás tömegben haladó kigyók visszatartó látványt nyújtanak, mikor a sziszegő és fütyülő állatok egy tömegben sietnek és ez lenne a legjobb alkalom, ha e nagyobbára mérges kigyókat robbanószerekkel egy tömegben elpusztítsák,

Északsarki farkasok. A stockholmi állatkertben most egy olyan ritka állat látható, a melynek párja a világ egyik állatkertjében, de még kitömött állapotban muzeumokban sincsen. A ritka állat két eleven északsarki farkas, melyeket Sverdrup legutolsó grönlandi expedíciója alkalmából hozott magával. A hófehér szőrméjű, 60 cm. magas farkasok, elejükre nagyon hasonlítanak a mi honi farkasunkhoz, de alacsony és aláhajló hátuljával igen emlékeztetnek a hiénára. Mind a kettő nagyon hamar megszeliült, úgy hogy nemcsak ápolójuktól, hanem idegenek által is türelmesen hagyják magukat simogatni. A két farkas különböző ivaru, de bár már többször megfigyelték párosodásukat, szaporodásra nincs kilátás, (V. L.)

A hűtelen elefánt. Esztendők óta a legjobb barátságban éltek a budapesti állatkertben az öreg elefánt és ápolója, Szobola András. Az ápoló valóságos szeretettel halmozta el a nagy állatot, rendben tisztaságban tartotta s mindig pontosan tette elébe a hatalmas porció ételt. Az elefánt jól is viselte magát a mai napig. Most azonban valami vad ösztön vett rajta erőt s mikor ápolója bevitte neki az ételt, ormányával kétszer, háromszor végigvágott rajta. A megremült ember kiáltozni kezdett de a hűtelen elefánt nem elégedett meg ennyivel, hanem agyarával neki-esett a földön fekvő embernek s fölhasította a lábaszárát. A kiáltozásra összegyűlt örök kimentették Szobola Andrást a ketrecből s elszállították a zsidókórházba, a hol bekötözték súlyos sebeit.

A nyomor áldozatai. Széngázzal megmérgezte magát Budapesten egy anya három gyermekeivel. Kovács Károly asztalossegédnek huszonöt éves felesége, ssületett Meleg Agnes. meg két éves Károly, négy éves János és öt éves Agnes gyermeke a négy szerencsétlen teremtés, a kik nagy nyomoruságuknak estek áldozatul. Egyikük, a két éves fiú még a fulasztó széngázzal telt lakásban halt meg, az anyát és a másik két gyermeket pedig, a kiket eszméletlen állapotban találtak, a mentők bevitték a Rókus-kórházba, a hol mind a hárman haldokolnak. A lakók állítása szerint a halálra szánt asszony egyetértésben élt férjével s csak nagy szegénységük lehet az oka, hogy el akarta magát emészteni gyermekeivel együtt.

Hazatért kivándorlók. Agyoncsigázott négy becsületes magyar gazdaember került vissza kivándorló utjáról, testben-lélekben megtörve, reménységében meg-

csalatközve. A négy parasztember: Farkas Mihály, Farkas András, Rudec János, Rudec Istvan. Még két társukkal együtt a múlt évben egy boroszlói ügynök biztatására kivándoroltak Argentínába, otthagya a sárosmegyei kis községet, a hol mindannyinak háza és földeskeje volt. Az ügynök azzal biztatta őket, hogy az argentiniai milliomos arazybányájában helyezze el őket s iszonyu jövedelemre tehetnek szert. A hat magyar embert alkalmazták is odakünn nehéz földmunkára és olyan kegyetlenül bántak velük, hogy két társuk még évközben megszökött. A mikor keresésükre indultak, holtan találták meg őket egy argentiniai falueska határában. A négy kivándorló az angol konzul segítségével végre hazakerült, kifosztva és megtörve. Hazautaztak szülőfalujukba, hogy óva intsek a kivándorlás ábrándozóit, ne hallgassanak a lelketlen ügynökök hitegetésére.

Marakodó oroszlánok a cirkuszban. Berlinből táviratozzák: Izgalmas jelentnek volt tanuja legnap este a közönség a Busch-cirkuszban. Heliot Glaire oroszlánszelidítőnő produkálta magát oroszlánaival. A mutatvány közben egy oroszlán, a mely széken ült, leesett a székről s ráesett egy másik oroszlánra, A két fenevad marakodni kezdett s csakhamar valamennyi oroszlán résztvett ebben: össze-vissza harapták egymást és oly borzasztó erővel mentek egymásnak, hogy a szelidítőnő segédjének is be kellett mennie a ketrecbe. Vasruddal addig verték az oroszlánokat, a míg egymást eleresztették. A cirkuszban nagy rémület támadt és sokan kimenekültek.

Életmentő csendőr. A zalamegyei Milej községben október 25-én veszedelmes tűz ütött ki, a mely rövid félóra alatt lángbaborította Salamon Mihály gazdaember házát. A nádfödeles házból a gazda felesége és leánya alig birt kimenekülni. A kétségbeesett lakókat Mészáros Samu csendőrsvezető hozta ki az égő házból. Salamon Mihályné azonban visszafutott a házba s apró ingóságait akarta kimenteni a tűzből. Egyszerre besakadt a padlás. Mészáros csendőrsvezető ekkor leöntötte ruháját vízzel, beszaladt a lángtengerbe s élete kockáztatásával kimentette az asszonyt. A lakosság a bátor csendőrt megéljenezte.

Betörök egy grófi birtokon. Nádasdy Ferenc gróf bodrogi közti Becsked-tanyáján, vakmerő betörést követtek el a minap éjszaka. Az uradalmi iroda-helyiség falán nyílást törtek s így jutottak a szobába. Kiemelték a nyíláson a nagy Wertheim-szekrényt, kocsira tették s a határba hajtották. Ott fejszével kinyitották a pénzesszekrényt s kifosztották; tízezer korona volt benne. A vaskasszát reggel megtalálták. A csendőrség és Beck fővárosi detektív, a kít odarendeltek, megállapította, hogy a betörést cigányok követték el. A bandát állítólag már elfogták Pácin község közelében.

Várospusztító földrengés. Londonból táviratozzák: A múlt szombaton a földrengés elpusztította Tnrsic perzsa várost. a mely egészen rombadült Háromszázötven ember odaveszett. A kár óriási, mert a városban számos nagy bazár és száznyolcvannégy szőnyeggyár is elpusztult. A város a földrengés után valósággal eltűnt a föld színéről. Mivel a sebesültek száma igen nagy, Oroszországból hívtak segítségül orvosokat. Nem lehetetlen, hogy a Franciaországban szombaton kitört magnetikus vihart, mely a táviratozást is lehetetlenné tette, a perzsi földrengés okozta.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az elefánt munkaereje. Az indiai elefánt munkaerejéről Werther Waldemar egy német tudós, érdekes adatokat közöl. Az indiai faiparmunka főtenyészője az elefánt. A hatalmas állat okosságáról s türelmeségről Európában is számos példa forog közzsájon, aki azonban az elefánt ota munkánál figyelhette meg, bizonyára minden várakozáson felül fog meglepődni. A víz partján fekvő nehéz fatörzseket melyeknek szállításhoz 30—40 emberre lenne szükség, az elefánt ormányával egyszerűen agyaraira fekteti s így kényelmes lépésben haladva, indul a fűrésztelphöz, ahol azokat nagy rendszeretettel sorba lefekteti. E helyről egy másik elefánt hasonló módon szállítja a törzseket a gőzfűrészhöz, ahol azok négyszögletű hasábokká alakíttatnak. Az így feldolgozott hasábokat ismét mások, magas négyszögű rakásokba hordják össze. E négyszögű tornyokban a hasábok elhelyezése olyan, hogy közöttük a levegő szabadon átjárhat s így azok megszáradhatnak. A száraz hasábokat ismét elefántok hordják a feldolgozás helyére. Itt azokat a gépész, — szintén elefánt — beilleszti a gépbe s nagy szakavatottsággal s nem kevesebb figyelemmel ellenőrzi, hogy a hasábból készülő deszkák, lécek nagysága, vastagsága, hossza egyenlő legyen! Természetes, hogy az ilyen megbecsülhetetlen munkás ára igen magas. Egyes gyártulajdonosok 20.000 rupiát is adnak egy jó munkásért! A kissé magasnak tetsző árat azonban értetűvé teszi az a körülmény, hogy a munkás már t. i. az elefánt, tovább tart mint a gyár. Egy ilyen gyártelep vezetője úgy nyilatkozott, hogy az elefánt intelligenciája s ügyessége nem sokkal kisebb mint az indiai munkásé. Erre vall legalább az a körülmény, hogy az elefántok közül, dacára annak, hogy a folytonos üzembben levő gépek szűk síkatorai között járkálnak, soha sem sérült meg egy sem, Ellenben az emberi munkásszemélyzet sérülései napirenden vannak. Azonban a természet rendjét megbontani büntetlenül nem lehet. Az így betanított elefánt türelmes, szorgalmas, minden tekintetben megbízható munkás, — de nem szaporodik! Ime így bosszulja meg magát a természet örök törvénye.

Az alligátor fészke. Reese természettudós, aki az alligátornak nagy megfigyelője, a következőket írja: Az alligátor a szabadban leginkább 30 tojást tojik fészkebe, amelyet a folyó, vagy tengerpartján készít földből, ágakból és levelekből. — Tojásait gondosan betakarja, leginkább a legkülönbözőbb növényi anyagokkal, hogy a nap melege mellett még ez is melegítse őket és hogy így minél előbb kikeljenek. Midőn már közeledik a kikelés órája, a tojásban levő kicsiny alligátorok oly sajátos kiáltást adnak, amely 12 méterre is elhallatszik. Ha az anya a közelben van, meghalván e hangot, fészkehez siet és igyekszik feltörni a tojást, hogy a benne levő fiók, ki akárván jönni, bele ne fulladjon. Ha valaki maga akar alligátort kikeltetni, legcélszerűbb, ha az alligátor tojásait egy csöbörbe teszi, amely ki van bélelve falevelekkel és földdel s az ilyen fészkekre kotlós tyukot ültet. Két hétre — mint Reese tapasztalta — az illető hallhatja a sajátos hangot, amidőn a kis alligátor jelzi, hogy itt a szabadulás órája. De felnevelése természetesen sok fáradsággal jár s gyakran nem szerencsés kiemeneteli.

Birkózás az állatkirálylyal. Izgalmas jelenet folyt le a brüsszeli állatkertben. Mareth György állat-

szelidítő észrevette, hogy „Champion“ nevű oroszlánja, amely egyszer már megsebesítette őt, szokatlanul izgatótt. Tanácsolták is neki, hogy hagyja el a mutatványát, Mareth nem törődött a figyelmeztetéssel, hanem belépett az oroszlánketrecbe és rákiáltott a fenevadra. „Champion“ reája vetette magát és leteperzte a földre. De Mareth a dühöngő fenevadat torkon ragadta és hátra szorította. A szolgaszemélyzet vasrudakkal oda-sietett és az oroszlánt megfékezte Mareth csak könnyű sebeket kapott; összetépett ruhája helyett mást öltött és husz pernyi szünet után folytatta a mutatványait.

A hőség és a bogarak. Estefelé, ha beáll a sötétség és kigyul a villany, bárhová menjen is az ember, kávéházak kerthelyiségebe, vagy a főutcára, kellemetlen támadásoknak van kitéve. A lámpákat tömérdek fekete bogár zümmögi körül, amelyek nem kimélik az embert, belerepülnek a nyakába, sőt még a nőkkel sem tesznek kivételt. Nálunk azonban még csak hagyján, de sokkal kellemetlenebb ez a dolog Kievbén, ahol a nagy meleg következtében tömérdek bogár lepi el az utcákat, sőt még a házakba is betolakodnak. A szegény oroszok már menekülni se tudnak a bogaraktól, amelyek jóval nagyobbak, mint a mieink s hozzá még kellemetlen büzt is terjesztenek. A hőség pedig, amely 28 fok, annyira szokatlan az oroszoknak, hogy a kövérebb embereket ugyancsak kerülgeti a guta. Sőt még az igavonó állatok sem mentek ettől a veszedelemtől. Baj tehát van úgy látszik, mindenütt s másoknak is vannak bogaraik, nemcsak nekünk, hiába akarják Bécs derék fiai ránk fogni.

Mennyi haj van a fejünkön? A „Revue Hebdomadaire-ben olvassuk: Tudja-e valaki, hogy mennyi haj van a fején? A statisztikusok, akik nyilván nem tudják, mivel öljék az idejüket, erre a fontos kérdésre is kiterjesztették figyelmüket. Megszámolták, hogy hány szál haj van több különböző fejnek egy-egy négyzethüvelyknyi helyén és ekként egy átlagos számot kaptak, amely 1076-ot tett ki. Minthogy pedig az emberi fej felülete átlag 20 négyzet-hüvelykből áll, könnyű volt kiszámítani, hogy a hajszaalak száma egészben véve 127.920. Más statisztikusok, akik kutatásaikban még lelkiismeretesebbek voltak, a haj színe szerint specifikálták a hajnövés erősségét. Számításuk eredményeképp a következő adatokat szolgáltatattak: a vörös haj 9200, a barna 11.800, a fekete 10.520, a szőke 143.000. Legfinomabb tehát a szőke haj és legsűrűbb a vörös.

A megváltozott madárvilág. Grottevitiz természettudós cikkben bizonyítja, hogy a madarak világa megváltozott. Megváltoztatta pedig az ember, az ő mindent átforgató kulturájával. Az erdők meg-
rilkultak, a lápok, nádasok kiszáradtak, lecsapolták, a szántóföldek területe óriás módon gyarapodott, nagy, népes városok épültek s ez a változás nemcsak a föld, hanem a levegő lakosainak életmódját is kiforgatta ősi mivoltából. A bubos pacsirtát, pipiskét, száz évvel ezelőtt még Magyarországon nem ismerték. Belső-Ázsia sivatagainak volt a lakója ezelőtt ez a fürge kis madár. Sajátos különössége, hogy csak a poros országur mentén szeret szökdecselni, a hol a fű is alig terem. A csengő hangú fekete rigó ötvenhatvan évvel ezelőtt csak a sűrű erdő mélyén rakta fészket s ma már kertben is hallatja zengő szavát. A nagyváros utcai madara, a léhűtő veréb. Valamikor ez is csak az erdő-mező lakója volt s ma már télen-nyáron, ázva-fázva a városi emberrel szenvedni át az idő járását. A fecske nem szereti annyira a várost. Meglehet, azért,

mert nem verhet oly bátran fészket, mint falun, de hihetőbb, hogy azért, mert ott kevesebb a bogár is és nem tud napestig annyit fogni, a mennyi az ő kis családja táplálására kell. A nagyvárosnak épp hasonló hatása van a madárra, mint az emberre. Kiöli belőle a féltékenységet. A városi ember nem bántja a madarat, sőt örül a látásának, mert eszébe juttatja a nagy, a szabad természetet. A fecskemadár különben, mint a hogy a francia Ponchet állítja, fészekverésének a módját is megváltoztatta. Régente a fészkek gömbölyűek voltak, fent csak akkora nyílás, hogy a kis madár bebújhatott rajta. Mostanában azonban a fecske ovális alakú fészket rak, a melyen hosszan hasított bejáró-nyílás van. Az ember azonban nemcsak vonzza, hanem el is riasztja a madarat. A komor, méltósággal teljes sas kerüli az ember társaságát sőt még a golya is csak olyan vidéket szeret, a hol kevesebb ember jár és lehetőleg magányosan áldozhat vadász-szenvedelmének.

Viharok sebessége. Mindamellett, hogy Amerika a nagyméretű dolgok hazája, a mire Unkle Samék méltán büszké, azt hisszük, hogy az Unió ama polgárai, a kiket végzetük a Szakramentó folyó völgyébe vetett, nem nagyon örülhetnek annak a kétes értékű szerencsénck, hogy az ő farmjaik fölött rohannak el a föld legsebesebb orkánjai, melyeknek gyerekjáték vasuti vonatokat feldönteni, házakat nyomtalanul elsöpörni és büszke, 50 láb területű fákat tövestől kizrángálni. Ilyen hely ott Kaliforniában a reyes-ponti meteorológiai állomás környék, alig félszáz kilométerre észak felé Szanfranciskótól, a hol ez ideig a leg-erősebb és legtartósabb szélvészeket figyelték meg. Azt mindenki tudja, hogy odafönn a nyugodt — szelidnek látszó kék levegőóceánban a szelek folytonos forradalma üti egymást, mert az a levegőtömeg, melyet a nap heve az egyenlítő fölött a magasba emel, északra és délre a sarkok felé ömlik szét, míg helyére viszont az arktikus vidékek hideg áramlatai tödülnek. A hideg és meleg levegőnek ez a folytonos kiegyenlítődése és vérszerű áramlása szüli a szeleket, viharokat és orkánokat. Jó szerencse, hogy a felső levegőmozgásokból mi a földszínen alig kapunk valamit s az a szellő, mely idelent az arcunkat meglegyezteti, vagy bár szél, mely megtudja már hajtani a sudár jegenyék karsu derekát, példa se lehet azoknak a viharoknak az elképzelésére, a melyek a magasságokban dühöngenek. A reyesponti meteorológiai állomáson tavaly, május 18-án eddig páratlanul álló szélsébségeket jegyeztek föl a regisztráló műszerek. Ezek tanúsága szerint az említett napon óránként százhatvannégy kilométert nyargalt be a vihar, sőt voltak olyan pillanatok, midőn a sebessége százkilencvenhárom kilométerre szökött föl. Körülbelül olyan sebesség ez, mint a berlinrosszeni villamos próba-vonaté. Ilyen gyorsasággal, mely a mi gyorsvonataink sebességét messze fölülmulja, 7—8 nap alatt lehetne körülutazni a földet. 300 kilogramm volt a szélnyomás az utbaeső akadályok minden négyzet centiméterére, vagyis az adott viszonyok szerint minden akkora helyre, mint egy két filléres, 20 lőerejű! Ha meggondoljuk, hogy a vihar több száz négyszög mérföldön egyszerre dühöngött, akkor fogalmat tudunk alkotni magunknak a levegő viharos mozgatasánál szereplő lőerők millióiról! Egy másik, szinte sebes vihar egyfolytában 72 óráig tartott és ez idő alatt 7569 kilométert tett, vagyis majdnem ötödét a föld területének. Ez évi május 14-én négy napon keresztül a szelek középsebessége meghaladta a 97 kilométert, s az anemóméter följegyzése szerint 18.069 kilométer volt a befutott út. Végül a legutóbbi hetekben kilenc egymásutáni napon 83 kilométer volt a

vihar által óránként befutott út. Ez a levegőmozgás azonban, mely a tavalyiakhoz képest csak szellő, már majdnem mindennapos azon a vidéken, a melyet teljesen elnéptelensített és letarolt.

A puska története. A első puskát úgy készítették a 14-ik században, hogy vasból csövet készítettek, melyet fa-agyra erősítettek. Az összeillesztés helyét kis gy-lyukkal látták el, amelybe elhelyezett löport gyutacscaal gyújtották meg, miután a fegyvert egy a földbe leszurt villa-alaku fára helyezték. Később a gy-lyukat kis serpenyő váltotta föl, mely a kalapácsszerű szerkezet által az acél és kovából nyert szikrát felfogta. Ezek voltak az első előtöltő fegyverek, melyeknek csőveibe gömbölyű ólomgolyókat szorítottak az ugynevezett puskavesszőkkel. Ezt az időt követte a fegyverek alakjának megváltoztatása úgy, hogy az válíhoz szorítható legyen, mi által lehetséges volt a fegyvert úgy alkalmazni, hogy azzal célozni lehessen. Ekkor készült az irányzék. A csövek eleinte csak simára voltak furva. Később jöttek a huzagolt vájkolású csövek, melyekben az ólom-löveg megindult, így a löpor oxidációja alkalmával fejlődött gázok elillanása megakadályoztatott, miáltal a kezdő sebesség nagyobb lévén, az átütő erő jelentékenyen fokozódott. Hogy a fegyver töltése gyorsabban történhessenek, arra törekedtek, hogy hátultöltő fegyvereket készíthessenek, mi I. Napoleon Pauli nevű puskaművesének sikerült is 1813-ban. Ezt a feltalálást követte az első gyújtó-szeges fegyver, melyet egy francia puskaműves Lefauchaux állított elő 1852-ben. Ezt a szerkezetű fegyvert követte a központi gyújtó-szeggel ellátott ugynevezett Lancaster. Ezekkel a fegyverekkel vívták a poroszok is nagy háborúikat a 60-as években. Azóta a fegyverek annyira tökéletesek, hogy kötételekre szóló tanulmányt lehetne róluk írni.

Virág-óra. Edinburg városának nevezetes láttnivalója egy óra, a melynek csakugyan »le lehet tépni a virágát«. Az óra a Princes Street-Parkban van, Gyönyörű nagy virágágy, a rajza tökéletes óralap, a szám zöld alapon fehér virág. A mutatója kissé magasabbban van, hosszú rézvályuba hordott földben csupa piros szegfű. Az óra masinériája a föld alatt van kitűnő szerkezet, mert a mutató poutosan jár, egész Edinburgban a virág-óra a leghitelesebb idő mutató. Arról természetesen gondoskodnak, hogy az óra sohse hervadjon el.

Szerkesztői üzenetek.

Orbán János urnak, Gombos. Halina csizmákat **Lengyel Albert** kartársunk szállit ki-ünő minőségben Lakása: Alsó-Rákos. Nagyüklőll megye. **Ratimonszky Gábor** urnak, Molnos. A lapot már eddig is tekintélyesen megnagyobbítottuk az által, hogy a hirdetményeket a borítéklapra szorítottuk, de szivesen megnagyobbítanánk még jobban is, ha ebben segítségünkre lenne az előfizetők szaporodása. Sajnos azonban, hogy az előfizetők egy nagy része még az által is hátráltat, hogy az előfizetési díjat vagy csak elkésve és rendetlenül küldi be, vagy azzal egészen adós marad. Ilyen módon évenként 6—800 koronát veszítünk el. Most is kénytelenek vagyunk közel 400 olyan olvasóknak intó cédulát küldeni, kik előfizetésük megújításáról még nem gondoskodtak.

A kiadóhivatal postája.

Székelly Ignác urnak, Mészloka. A 3-ik számot pótlólag újból megküldtük. **Novák József** urnak, Kapos-Füred. A 8 kor. beérkezett s ezzel előfizetése a múlt hó végeig rendezve van.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fil.
Fél évre	4 kor. — fil.
Negyed évre	2 kor. — fil.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendőek.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszöres hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VIII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. November 8.

6. szám.

TARTALOM:

1. Vezércikk: Dr. Darányi Ignác. 2. A sarki vagy havasi nyúl (*Lepus timidus* vagy *variabilis*) és annak vadászása. 3. A szarvaskaland. 4. Hasznos tudnivalók. 5. Hírek. 6. Különfélék. 7. Szerkesztői üzenetek. A kiadóhivatal postája. 9. A borítékon: Hirdetések és pályázatok.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherczeg udv. szállítói
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

III. A XVszámu, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekintheő számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb franczia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készsèggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik oleső reklám árak által régi vevőinket megteveszteti óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ivet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TARSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherczeg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

Figyelmess és pontos kiszolgálás.

Legelőnyösebb beszerzési-forrás.

Az „Erdészeti Ujság“

zoologiai laboratoriuma elvállal kitömésre szárnyasokat és szőrmés vadat.

Jutányos árak. Kitűnő munka.

Az állatok kitömésének díja nagyság szerint.

Emlősök:

Egér nagyságu	2 K
Menyét, nyest	4 K
Róka	10 K
Vaddisznófej	20 K

Madarak:

Pinty nagyságu	2 K
Galamb	3 K
Ölyv	4 K
Nagy suholy (uhu)	8 K
Sas (nagy)	16 K

Siketfajd ágon, dűrgő helyzetben, faldiszul 16 K.

Az intézetben készülnek mindenféle vadászati tropheák, kisebb-nagyobb biológiai csoportok függő vadak, emlős fejek művészileg faragott tablettákon.

Madarak mint faldiszek, emlős bőrök szőnygeknek természetűen utánzott fejekkel. Őz, szarvas agancsok tablettára szerelése, levetett agancsok koponyautánzatra helyezése és egyéb praeparatori munkák művészies és gondos kivitele jutányosan számíttatik.

A műorás. A fogyasztó közönség egyetlen alkalommal sincs annyira az eladó lelkiösmeretességének kiszolgáltatva mint amidőn órát vagy ékszeret vásárol. Ezen czikknél a legkevesebben tudják azt megállapítani, valjon elsőrendű tartós óra szerkezetet, avagy hibátlan kövű ékszeret kaptak-e? És ezért teljes mértékben méltányolható a vevőközönség tétovázása amidőn ünnepi ajándékul avagy egyéb alkalomra órát vagy ékszer félét akar vásárolni. Sajnos, hogy sok reklammal dolgozó némely esetben nem is szakember kezében levő üzlet nem azt nézi, hogy vevőjét lelkiösmeretesen kiszolgálja, hanem, hogy kétes értékű holmiján minél nagyobb haszonnal adjon túl. — Ily körülmények között őszinte örömeinkre szolgál, ha ezuttal egy általánosan elősmert szolid órára terelhetjük t. olvasóink figyelmét. — Polgár Kálmán budapesti óraművészt értjük, (üzlete: VII., Erzsébet-körút 29. szám) kinek egy évtized óta fennálló üzlete országos jó hirre tett szert, mert ő az egyedüli órás, a ki zsebóráit minden helyzetben, sőt a finomabbakat még hideg és melegben is kiregulázza, ami által még a temperatúra változásai sincsenek befolyással óráira. A vidéki közönség kényelmére Polgár Kálmán „A Műötvs“ czim alatt egy képes albumot állított össze, a mi gondos fénykép után készült metszetekben mutatja be az immár nagy népszerűségnek örvendő és megbízhatónak elősmert Polgárféle órák és ékszerek ezer számra menő fényképeit.

Ezen „Műötvs“ czimű szaklag egyébként meg azért is méltó az említésre, mert a társadalom előkelőségeit képező egyénektől számtalan elősmert és hála nyilatkozatokat tartalmaz, a melyek egyöntetűleg elősmertik, hogy az az öt évi jótállás amit Polgár Kálmán óráiért vállal, nem üres frasis, hanem realis alapon nyugvó tény, amiért a czég tényleg meg is felel.

Birjuk Polgár Kálmánnak abbéli ígérétét, hogy a kiadásában megjelenő „Műötvt“ olvasóinknak közvetlenül ő hozzá czimzendő felszólítására: ingyen és bérmentve megküli.

ÉLŐ VAD!

Élő foglyokat, fáczánokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, vad tengeri nyulakat, baglyokat és minden más állatot magas áron vásárol az „Élőállat-kiviteli vállalat és állat nagykereskedő“: **O. Frank, Wien V., Zentagasse 48 sz.** Továbbá szállítok mindennemű élő vadat és más első minőségű állatot. Minden vadásznak és vadászat kedvelőnek nélkülözhetlen tanácsadóval ellátott képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Csoportos nyulfogáshoz saját hálóimat és foglyok s fáczánok szállításához saját csomagolási eszközeimet bérmentve küldöm meg.

ELADÓ TÖLGYFA.

1612 darab 26—100 centiméter átmérőjű tölgyfa lábón az erdőben eladó. Venni szándékozók forduljanak az erdészeti gondnoksághoz: Bisse, u. p. M. Gyüd. Baranya megye.

4—4

Polcz József
kőerdész.

ALKALMAZÁST KERES

az erdőőri szakvizsgát kitűnően letett nőtlen erdőőr. Nyelvismerete a magyar és a román. Cime megtudható a lap kiadóhivatalában.

1—5

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Hogy a hazai erdész közönség pártolásáért érzett hálámat lerójjam. a magyar erdész és erdészeti altisztek árvái javára 6000 koronás alapítványt létesítettem a melyet az »Országos Erdészeti Egyesület« 334/1903 sz. átiratával elfogadni határozott.

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító

Kitüntetések:

- 1897. Arcachen
Arany-érem, diszoklevél.
- 1897 Brüsseli világkiállítás
Ezüst-érem.
- 1897 Marosvásárhely
Arany-oklevél.
- 1890 Szeged
Kiállítási oklevél.
- 1900 Párisi világkiállítás
Ezüst-érem.
- 1900 Orsz. iparegyesület
b. disz-érem.
- 1902 Pozsony három díj
Elismerő-oklevél, arany-
érem, bronz-érem.
- 1903 Cs. és kir. udvari szállító.
- 1903 Kertészeti kiáll. Zenta.
Ezüst érem
- 1903 Kertészeti kiállítás
Szatmár, diszoklevél.

Magyar Magpergető gyára
Zala-Egerszegen

tisztelettel kéri
a magyar erdész közönséget, hogy

erdei vetőmag

szükségletének fedezésével hűzagpótló

hazai iparvállalatát

az eddig is
kitüntető módon megnyilatkozott

pártogásában

részesíteni kegyeskedjék.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

A kontinens régi jó hírnevő vállalata.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix. — Számos díszoklevél, állami és egyesületi érem.

Pozsony 1902. arany érem. — Lemberg 1894. nagy arany érem.

Slavoniai és Magyar kocsányos és kocsánytalan

Tölgy vető makkot

 Jegenyefenyő magot

és mindennemű őszi vetésre szükséges

ERDEI VETŐ MAGOT

szállít

**elismert kitűnő minőségben,
a lehető legolcsóbb árak mellett**

Stainer Gyula

csász. és kir. udvari szállító

első körmendi **magyar** magpergető
intézete

Körmenden

és kéri a tisztelt erdészközönséget úgy a magvak jóssága, valamint
a kiszolgálás pontossága felől magának próbarendelés útján meg-
győződést szerezni.

Egyszer s mindenkorra kijelentem, hogy a számlaösszegeből 2% t. c.
vevőim által megjelölendő erdészeti alapítvány javára levonható és az
Országos Erdészeti Egyesületnek beküldhető.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Több ezer elismerő nyilatkozat. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.